

[Transcript] Vinohradská 12 / Vymítání ďábla v Česku

Revival is now brought.

Probození je tady Praho.

Amen.

Revival is now Europe.

Probození je tady Evropo.

Hallelujah.

Tady je Matej Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Vymítači ďábla, egzorcisté, kazatele,
samozvaní a poštolové, co dělali v Praze,
kde se vzali, kdo jsou zač?

Je to ještě náboženství nebo prosté divadlo
a není to nebezpečné.

Ptám se zdeňkavoj týška religionisty
a odborníka na sekty a nová náboženská hnutí.

Dnes je středa 12. dubna.

Dobrý den, vítejte ve Vinohradské 12.

Dobrý den.

Na velký pátek se v Praze konala
mezinárodní konference Probození,
na které vystoupila mimo jiné samozvaná a poštolka
stíktoku, Katerin Kriková, která z přítomných vyhánila
démony. Oni si stoupli sní na podium,
ona k nim potom promlouvala.

Jak běžní je tohle ukaz v České republice?

Možná vás překvapím, ale řeknu, že je to běžní,
ale musím to trochu upřesnit.

Běžné to bylo v 90. letech a v prvních 10 letech
21. století, dneska je to už ojediněle.

Ale trochu jsme to pozapoměli, takových 25. let
to byl docela běžní ukaz.

My se k tomu všemu dostaneme, ale ještě se musím zeptat
ta konference, ona byla organizovaná
evangelikálním hnutím PPG Ministries.

Co to je za spolek, za hnutí, za organizaci?

Tak je to jedna z církví, takových církví
u nás působí nejméně 15. možná 20.

Vysteříkal evangelikální, ale to by bylo potřeba
trochu upřesný.

Není to úplně přesné označení?

Je, ale musíme to trochu vysvětlit.

Evangelikalismus znikla si před 50 lety
v době, kdy se v Evropě začal rozpadat
farní systém, v Americe ještě
v podstatě byl velice volný tehdy

a ve Velké Británii a ve spojených státech, nebo tehdy v Čerstvých spojených státech se začalo etablovat potestanské hnutí, které bylo charakteristické a je do dneška charakteristické tím, že bojuje o své stoupence, o své příznivce. Zatímco v tom farním systému tě čanové církvi vlastně těm církvím spadli do klína, tím, že se narodili jenom, tak vlastně tě evangelikálové začali o tyto stoupence bojovat a jsou tedy tím pádem velmi dobře vybavení pro nábožensky pluralitní společnost, kde o své stoupence musí bojovat každý. Takže dneska je evangelikální křesťanství velmi rychle, rostoucím prvkem křesťanstva, především v Africe, v latinské Americe, v některých zemích Ázie a i u nás je to živé a takové aktivní křesťanské podhoupy. A PPG ministris je tedy jedna z těch evangelikálních kvík, která bojuje tedy o své stoupence i takovými performacemi, kterou jsme mohli vidět právě na té konferenci v Praze. Tak tady je potřeba trošičku to upřesnění. Ten evangelikalizmos se vyvíjal v takových vlnách a posluchači budou určitě některou z nich znát. Ve dvacátých letech 20. století se vyvinou takzvaný fundamentalizmos nebo konzervativní evangelikalizmos a s ním jsme se teď setkávali protože těto konzervativní evangelikálové tvoří velkou část elektorátu Donalda Trumpa a jsou velmi silně postižení konspiracismem takže celá řada jich tvoří i třeba Joe Enon a další konspiracistická hnutí. Pak je tady denápadné takové středové křídlo nebo prostě střed evangelikalizmo to jsou takzvaný nový evangelikálové kteří jsou na tolik klidní a málo charakteristí stíčí, že se v médiích moc často neobjevují. Objevuje se to, řekněme, levé křídlo kterému se říká pentekostalizmus ten vznikl na začátku 20. století

a od samého počátku se projevuje
jako hnutí, které dává veliký důraz na emoce
a které je charakteristické
i takzvanými božími dary, charizmaty
mezi které patří prorokování,
uzdravování, činění, zázračných divů a tak dále.
A tento pentekostalizmus se zase
těch 120 let vyvíjel a vyvíjí
je dneska z toho evangelikalizmu
zase nejaktivnější a nejúspěšnější
a právě třeba ta Afrika nebo to latinská
a Amerika je plná toho pentekostalizmu.
V té poslední vlně, které se říká neocharizmatické hnutí
a ta právě říká, že toto se možná neúplně dobře
nazval bojem o stoupenství,
že ta evangelizace, že má být vedena boží mocí
a že ta boží moc se má ukazovat a projevovat.
A právě o čem jste mluvil nebo to,
co se dělo na ten velký pátek,
to je evangelizace boží mocí,
kde mají být lidé přivedeni k Bohu
tím, že uvidí zázraky
a především tedy tam šlo o ty zázraky uzdravení.
Takže z globální olediská je to vlastně docela běžná,
obyčejná častá věc.
U nás dnes už méně častá mysme si
takovou vlnou prošli už trýve.
Jak se k tomu teda naše země vlastně dostala?
Po měžné revoluci byl veliký hlad po všem náboženství
a náboženství bylo často přijímáno
i řekněme po někud nekriticky,
ale ten potenciál se už trochu vyčerpál,
ono to oslovuje dost omezený segment obyvatel
a také církve, které byli docela přizměnaladěny
pro tyto performativní schromáždění.
Časem poznali, že sice je spousta lidí,
které to nějak osloví,
ale že s těmi lidmi bývá dost těžká práce,
protože vlastně nemají ty základy,
musí se s nimi odpočátku rozhodnou se pro Boha,
tak jako by emotivně,
ale nakonec tu cestu k Bohu musí mít stejně dlouhou,
jako kdo kory finí
a žádná velká skratkan existuje

a bývá to někdy spíš problématičtější, než lepší,
takže i ty evangelikální církve,
hlavně teda ty pentekostální,
které už tady předtím byli
a které na to z počátku reagovali docela příznivě,
tak časem z toho plus-minus vysouvali,
protože to prostě se neukázalo,
jako příležitost efektivní.
Vy jste zmínil emoci a těch emoci je tam spousta.
Strašně moc.
Pojďme ještě na tu konferenci Pražskou,
protože je to vymítání ďábla,
to znamená na tom podiu.
Co se tam přesně děje to exorcismus
nebo můžete to pobsat lidem, kteří to nikdy neviděli?
Především je potřeba,
a to je naprosto nevyhnutelné
vytvořit velmi silně emotivní atmosféru.
Aby vaše halleluja bylo hlasnější,
než toho člověka vedle.
Ty zázraky se obvykle nedějí někde
v ústraní na nemocničním úžku,
ale právě tam, kde jsou stovky
nebo tisíce lidí,
kteří jsou připraveni,
jednak třeba i s pěvem písní,
ale hlavně emotivním kázáním
a také i emotivními svědectvími těch,
kdo už u zdravení byli,
kdo se obrátili k Bohu a tak dále.
Takže ta emotivní atmosféra
je naprosto nevyhnutelnou podmínkou.
A tou atmosférou také,
a to bych také nemě zapomenout,
se vlastně zbudí ohromné očekávání.
Bůh vás zapálí ohněm.
Žád, halleluja!
Uží přítomnosti demonstrované boží moci
a v tomto výřivém kotli
se pak děje taková, řekneme, individuální práce,
hlavní kazatelky,
někdy u toho kazatele bývají
i nějaké pobočníci,
kteří také pomáhají

a tě pracují různě,
někde tě lidé padají pod mocí ducha,
spadnou na zema, třeba se minuty nebo dlouhé
nebo i deseti minuty se třesou
a prožívají nějakou boží přítomnost.
Někteří nespádnou, ale proží
uzdravení na jednou,
jsou si jisti, že jejich nemoci odešli.
Někteří se cítí být demonizování
a ten demon je z nich vyhnán.

Zříkám každý,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační,
generační fán a
když jsou kvězile na dného....

....

...

Takže

pro každého to může být trochu jinadší,

Vyžadovaná také asi velká součinnost toho člověka, který na to podium jde, nebo nutně to nemusí být tedy podium, ale jde k tomu kazateli, protože co jsem tak viděl, tak mnohdy i ten těábel promlouvá z krzě ty lidi, takže o něm musí nějakým způsobem interagovat s tou kazatelkou, nebo kazatelem.

Ano, ano, ale když říkáte součinnost, tak to vypadá, jakoby to bylo naplánované, to určitě není. Tě lidé tam přicházejí spontáně, ale vědí, co se přibližně od nich očekává.

Vědí, že tam bude působit ta boží moc, takže jako jsou náchelní k tomu a mít nějaké projevitě boží

moci začít se modlit andělskými jazyky, nebo padnout pod mocí ducha, nebo právě třeba dekarovat to u zdravení,

a tak dá. Takže oni jako přibližně vědí, co se může stát a pod vlivem té kazatelky se to opravdu stane, nebo v nohápřípadech se to opravdu stane.

No, už si to trochu nakousel, tak proměňte mi toho tásku, ale do jaké míry je to ještě náboženství a do jaké už trochu divadlo?

Tak já bych nemyslil, že divadlo se musí vylučovat s náboženství. Ostatně religionistická teorie říká, že i divadlo vzešlo z nějakého kultického dramatu, z nějaké náboženské performance.

Já bych nepochyboval o tom, že toto je náboženství. Je to možná okrajová, možná neortodoxní verze křesťanství, ale myslím, že o tom se prostě nedá pochybovat.

Je možné pochybovat o čistých umyslech těch kazatelů a kazatelek. Skutečně jsou doloženy případy, kdy ty nemoci se ten kazatel dozvěděl nějakým jiným, než nad přirozeným způsobem.

Ale zase bych neřekl, že to musí být u každého nebo spíš bych mysla, že to jsou spíše výmečné případy.

To lidé tomu skutečně věří a opravdu si myslí, že tímto způsobem slouží Bohu a že tímto způsobem evangelizují a tak dále.

To, že se z toho mají dobré, protože ti lidé přinášíjí různé dary a také z tam platí vstupné.

To, že to být biznis. To, že z toho může být biznis, to je neodiskutovatelné, ale trochu bych se varoval vidět zatím jenom biznis. Tato skapsa nebo ten cenizmus, tady myslím, že jako není úplně na místě.

A do jaké míry to může být nebezpečné, protože vy říkáte, že tam chodí lidé s různými třeba i nemocemi a očekávají od toho kazatele, že je těch nemocí zbaví a i takový dojem třeba nabudou potom, co jsou v té interakci s tím kazatelem.

Ale ty nemocí se pochopitelně nevitratí jen tak, takže... Ano, tak já bych tu nebezpečnost viděla si na několika rovinách. To, co nás asi napadne všechny, je, že se prostě tímto způsobem nedají řešit z daleka všechny problémy a že to odložení těch problémů neřkuli třeba zanedbání lékařské péče může být nebezpečné nebo dokonce fatální.

Nechtěl bych úplně opírat všechny ta uzdravení, dneska už velmi dobře víme, jak člověk je skutečně jednotou své duše a svého těla, takže k řadě zlepšení skutečně může dojít a k takovému momentálnímu zlepšení myslím, že dochází velmi často, ale není to třeba ve všech případy skutečně trvale, jakste řekl.

Takže ano. Na to se říká taková ta poznámka, pokud máš nelejbože Rakovinu, tak hod' dál na onkologii, klidně začni věřit, ale hod' dál na to onkologii.

Ano, to je skutečně potřeba, aby velmi silně zaznívalo a ne vždycky to skutečně zaznívá a lidé si myslí pak, že vlastně ta onkologie je v rozporu s tou vírou v Boha a to je velice nebezpečný moment, kdyby ta lékařská péče mohla být zanedbána.

Na takové druhé rovině bych tu nebezpečnost viděl v zhoršení psychického stavu, protože člověk, který zjistí, že tedy uzdraven nebyl, nebo že to uzdravení bylo jenom nějaké přechodné, tak obvykle má tendenci si tu vinu připisovat sobě. Těžko jí může připsat Bohu, protože je přesvědčen, že buch uzdravuje na běžícím pásu a všechny a slyšel spoustu svědectví a spoustu videí a tak dále, ale zrovna on uzdraven nebyl, takže nějaká vina musí být na jeho straně.

A pak tedy člověk nejenom, že má nemocné ledviny, ale je ještě navíc zatížen obrovským pocitem viny nějakého nevykořeněného hříchu, nebo hříchu dominulých generací nebo něco takového.

Takže to bych myslel, že je také teda velmi nebezpečné, nebo taková nezodpovědná hra s ohněm. Já bych ty kazatele viděl nejspíš asi tou optikou té neodpovědnosti.

No a pak bych teda ještě také řekl, že se mě to zdá, že to je nebezpečné nakonec i z toho křesťanského lediska, jak jsem o to mluvil na začátku.

Slyšel jsem, viděl jsem desítky stovky lidí, kteří poté, co se to vlastně ukázalo, že to nefunguje.

Takže totálně zanevřeli na jakoukoliv víru, jakékoliv počítí boha zatrpkli a vlastně z toho křesťanského lediska se stali takovými neprůstřelnými.

Takže řekl bych, vrátím se k tomu, co už jsem říkal, že právě toto si i ty církve pomaličku uvědomují, že možná takovéto performance dělají nakonec víc škody, než užitku.

No i jak na to na hlíží tradiční církve?

Tak s nedůvěrou, ale nutno říci, že třeba určité okrajové části katolické církve tak by se tam vyskytli tyto fenomény, těch, řekněme, cestujících, uzdravujících kněží v této roli kazatelů.

Je to velice okrajové, u nás zase bylo jedno takové společenství velmi aktivní v 90. letech, teď v tom 20. prvním 100 letí už se tak jako sklidnilo.

A už to jsou takové, řekněme, v uvozovkách normální katolíci.

Takže třeba ani té katolické církve se to úplně nemusí vyhnout, zahraničním, pravosláví se naprosto víme, či něco takového objeví asi.

Nejvíce imuní jsou v úřitomu tradiční protestanské, církve luteránské, kalvinistické, kteří před si jenom toho racionalizmu mají více a ty emoce jim jsou vždycky tak trošku podezřele.

Ve spojinyých státech, kdo ještě dál lidé, kteří nemohou přijít přímo na místo, tak pro něj existují akcí si televizní kněží.

Co jsem se tak doslechla dočetl, televangelizm se tomu říká, televangelizm.

Ale to je podle mého trošku jiný košík, který se s tím naším sice překrývá, ale neuplně významně.

Tele televangelizace je ve spojinyých státech skutečně velikým fenoménem, jsou to okazatele jak toho konzervativního evangelikalizmu, tak toho pentekostálního.

A samozřejmě u těch pentekostalistů také je někdy ten nárok na to uzdravení z krzetu obrazovku, ale daleko více ide o tu evangelizaci,

protože opravdu k tím zázrakům je potřebat atmosféra, jako tu atmosféru prostě těžko uděláte někde doma u krbu.

To je velmi, velmi okrajové.

Americký televizník neží takto přes televize Kenneth Copeland, takhle vymítal COVID-19, třeba.

Ano.

Ano, ano, tak jo nebo boplárson.

Vždyť, to je díla, než spírit, než se to je závodat do COVID-19.

Ale to není z daleka takový fenomén, jako právě tyto performace řekněme na živo.

A možná teda, jestli si můžu dovolit trochu upřesnit a se bych ten nepoužíval slovo kněží.

Jsou teda kazatele, ale ten protestantizm je založen na tom, že vlastně kněží jsou všichni, že není níkdo, kdo by měl nějaký speciálnější přístup k bohu, než jostetní.

Já jsem na začátku řekl, že tady v Praze byla apostolka z TikToku, respekt ve samozvaná apostolka.

On asi tak říká Catherine Krikova.

TikTok sociální síť, bavily jsme se o teleevangelizaci, tak sociální síť jsou dalším prostředím, kde se tyto myšlánke dají šířit.

Ano, ano, tak všechno ta novější hnutí a evanglikálové jsou v tomto zvašť.

Teda dobrým příkladem se vlastně snaží uchytit prostřejenstvím nejm modernějších technologií.

Je takové jako docela typické, někdy zase nás pozorováte to, překvapí,

že to nové hnutí je hrozně konzervativní a chce být současníkem ježíšovým,

nebo hledí někam do hrozné daleké minulosti,
ale přitom využíváte nejnovější technologie.
Takže to je docela normální a to je celkem běžné.
Já bych možná ještě zase vás trochu popíchl tím slovem samozvaný.
Ono ta apostoleka nemůže být v podstatě jiná než samozvanáta.
Neocherezmatická vlna toho pentekostalizmu netvoří žádné velké církve nebo denominace.
To jsou takzvané ministries, je to prostě určitá služba jednoho apostola, jednoho člověka,
který má obvyklé jeden nebo třeba deset zborů, které různě obíždí, jeden může být v Americe, druhý
v Česku, třetí někde v Nigerii.
A je to vlastně jako by samostatná jednotka.
Takže ta apostolka jako ani nemůže být jiná, ta neocherezmatická vlna je prostě takto rozdrobená na
tyto jednotlivé aktivity.
Tě jednotlivé apostolové se navzájem uznávají, ale prostě když vyrostete někde nějaký nový a
vyboksuje si to místo na slunci,
tak vlastně nemůže být jiný než samozvaný, protože nikdo ho k tomu nezve.
Vyste upe na začátku říkal, že to v Česku není úplně nová věc.
Mně to tedy překvapilo, protože jsem to nikdy u nás pořádně takto neviděl.
Na místě v Praze bylo 17 hostů, to není málo. Myslíte si, že ta popularita toho celého te performance
tedy vrací do České republiky?
Nejsem si úplně, nejsem si úplně jist.
Spíš se myslím, že ta círké fišménost si nejsem ani schopn zapomatovat, tady začíná, že ten pastor
je nový nebo nedělá to tak dlouho.
Je to Nigéryjec, a to je velmi typické, že to často dělají, bude to jího Američané a nebo Afričané.
Sloužíme živému bohu.
A ano, on je buch zázraku.
Tak podle mého je to takový start protu církév, ale nemyslím si, že to budou opakovat jiné církve
nebo dokonce bych řekl, že možná ani tato církév to nebude opakovat.
Jo, že to je takový otvírák, který má tedy na tuto církév upozornit, což mimochodem s prostrínstvím
Českého rozlasu se dobře povedlo.
Já myslím, že je dobře, ale to uvězd do konci.
Určitě, určitě, já jenom si z vás trochu dělám ve graci.
Takže prosty bylo potřeba, nebo asi chtěli tu církév nějak představit něčím tedy performativním,
něčím velikým, a neřekl bych, že z toho bude nějaký velký trend.
Tak já vám moc díky, že jsme to všechno mohli tady společně probrat.
Taky děkuju za pozvání. Naschral.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12 z pravodejského potkástu Českého rozlasu.
Dnes se s deňkem Vojtíškem, pan Vojtíšek je religionista, pedagog husické teologické fakulty
univerzity Karlovy, a šef redaktor času pisu Dingir, který se zabývá současnou náboženskou scénou.
Naše další díly jsou na webu irozhlas.cz nebo v potkástových aplikacích.
Najděte si nás, sledujte nás, posлуchajte nás, budeme rádi. Naslišenou zítra.